

Dnro 34/011/2002

MÄÄRÄYS **Velvoittavana
noudatettava**

Päivämäärä 19.6.2002

Ammatillisen peruskoulutuksen järjestäjät
Alan koulutusta järjestävät oppilaitokset

**AMMATILLISEN KOULUTUKSEN
OPETUSSUUNNITELMAN JA
NÄYTTÖTUTKINNON PERUSTEIDEN
MUUTOS**

Voimassaoloaika: **1.8.2002 alkaen toistaiseksi**

Säännökset, joihin toimivalta määräyksen antamiseen
perustuu:

L 630/1998, 13 § 2 mom, 25 § 2 mom

**A 811/1998, 10 § 5 mom (A muutos 1139/99),
12 § 3 mom**

Kumooa määräyksen:

-

Muuttaa määräyksiä:

28.4.1999 nro 12 - 14/011/99

17.2.2000 nro 9 - 35/011/2000

10.3.2000 nro 40 - 41/011/2000

13.12.2000 nro 71 - 75/011/2000

12.2.2001 nro 4 - 7/011/2001

8.3.2001 nro 12 - 17/011/2001

23.4.2001 nro 24 - 25/011/2001

11.6.2001 nro 32 - 33/011/2001

1.8.2001 nro 42/011/2001

Opetushallitus muuttaa tällä määräyksellä ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteiden toisen kotimaisen kielen, vieraan kielen ja äidinkielen opintoja koskevia määräyksiä. Toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen opintojen muutokset koskevat kaikkia perustutkintoja ja äidinkielen opintojen muutokset koskevat vain niitä perustutkintoja, joiden opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteet otettiin käyttöön vuosina 1999 ja 2000. Muutettuja määräyksiä on noudatettava 1.8.2002 lukien.

Koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja hyväksyä opetusta varten opetussuunnitelma noudattaen, mitä näissä opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteissa on määrätty.

Koulutuksen järjestäjä ei voi jättää noudattamatta tai poiketa opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteista.

Pääjohtaja

Jukka Sarjala

Opetusneuvos

Sirkka-Liisa Kärki

Muutokset, jotka koskevat kaikkia perustutkintoja

Kaikkien ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteiden kohtaa 3.1.2.1 Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov ja kohtaa 3.1.3 Vieras kieli, 2 ov muutetaan uusien yleisten kielitutkintojen YKI-tasomääritysten (2001) mukaisiksi seuraavasti:

3.1.2.1 TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI, 1 OV

Ammatillisessa peruskoulutuksessa kielitaidon taitotaso ruotsin kielessä on sama kuin yleisen kielitutkinnon asteikolla 1-2. Jos opiskelija on suorittanut yleisen kielitutkinnon vaaditulla tasolla, häneltä edellytetään lisäsuorituksia oman alan ammattikielessä.

3.1.3 VIERAS KIELI, 2 OV

Ammatillisessa peruskoulutuksessa kielitaidon taitotaso on vieraassa A-kielessä sama kuin yleisen kielitutkinnon asteikolla 2-4 ja B-kielessä sama kuin 1-2. Jos opiskelija on suorittanut yleisen kielitutkinnon vaaditulla tasolla, häneltä edellytetään lisäsuorituksia oman alan ammattikielessä.

Muutokset, jotka koskevat vuosina 1999 ja 2000 uudistettuja ammatillisia perustutkintoja (M 28.4.1999 nro 12 - 14/011/99, 17.2.2000 nro 9 - 35/011/2000 ja 10.3.2000 nro 40 - 41/011/2000)

Vuosina 1999 ja 2000 uudistettujen ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteiden seuraavat kohdat muutetaan:

Kohtaan 2.2 Opintojen muodostuminen lisätään viimeiseksi kappaleeksi:

Jos opiskelijan äidinkieli on muu kuin suomen tai ruotsin kieli, koulutuksen järjestäjä voi päättää äidinkielen ja toisen kotimaisen kielen (yht. 5 ov) jakamisesta valtioneuvoston päätöksestä (VNp 213/99, 2 mom) poikkeavalla tavalla (ks. luku 5.4).

Kohdaksi 3.1.1.4 lisätään Äidinkieli, viittomakieli.

Entinen kohta 3.1.1.4 Äidinkielen ja suomen/ruotsin kielen opinnot vieraskielisillä opiskelijoilla korvataan kohdilla 3.1.1.5 ja 3.1.1.6.

3.1.1.4 ÄIDINKIELI, VIITTOMAKIELI

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on osattava käyttää hyvää viittomakielistä ilmaisua vivahteineen erilaisissa viestintätilanteissa. Hänen on kyettävä vertaamaan viitottujen kielten erityispiirteitä puhuttuihin kieliin. Hänen on ymmärrettävä suomalaisen viittomakielen ominaislaatu muiden maiden kansalaisten viittomakielten rinnalla ja osattava toimia vieraskielisten kuurojen kanssa.

- * *Keskeinen sisältö on hyvä viittomakielinen ilmaisu eri viestintätilanteissa.*

Opiskelijan on osattava vahvistaa kielellistä identiteettiään ja kehittää viittomakielen taitoaan säilyttääkseen yhteydet kuurojen ja viittomakielisten kulttuuripiiriin. Hänen on osattava kehittää viittomakielistä kulttuuriperinnettä. Hänen on osattava vertailla kuurojen kulttuurin ja suomalaisen viittomakielen piirteitä suomalaiseen kulttuuriin ja suomen kieleen.

- * *Keskeinen sisältö on viittomakielen ja viittomakielisen kulttuuriperinnön erityispiirteiden tunteminen ja kehittäminen.*

Opiskelijan on osattava toimia ammatissaan kaksikielisesti, jolloin hänen on hallittava opiskelemansa alan ammattikieltä myös viittomakielellä. Hänen on osattava viestiä suomalaisella viittomakielellä ammattiinsa liittyvistä asioista. Hänen on osattava kehittää ammattitaitoaan viittomakielellä. Opiskelijan on pystyttävä hankkimaan lisätietoja omasta ammattialastaan omalla kielellään ja vertailemaan kriittisesti saamaansa tietoa.

- * *Keskeinen sisältö on ammattiin liittyvien asioiden viestintä suomalaisella viittomakielellä ja ammatillisen osaamisen kehittäminen viittomakielellä.*

Arviointi, tyydyttävä (T1)

Opiskelijan on osattava

- ilmaista itseään viittomakielisessä yhteisössä tavallisimmissa kielenkäyttötilanteissa
- tunnistaa viittomakielen ja viittomakielisen kulttuurin keskeisiä erityispiirteitä
- käyttää omaan ammattiinsa liittyviä keskeisiä käsitteitä, niin että hänellä on valmiudet toimia työssään ja kehittää ammatillista osaamistaan omalla kielellään.

3.1.1.5 ÄIDINKIELI, OMA ÄIDINKIELI VIERASKIELISILLÄ OPISKELIJOILLA

Tavoitteet, keskeiset sisällöt ja kiitettävä taso

Opiskelijan on saavutettava toimiva kaksikielisuus ja hallittava opiskelemansa alan ammattikieltä myös omalla äidinkielellään. Tavoitteena on opiskelijan kulttuurisen identiteetin vahvistuminen ja kielellinen ja tiedollinen kehittyminen.

Opiskelijalla tulee olla vahva kielellinen identiteetti, niin että hän voi säilyttää kieli- ja kulttuurisiteensä siihen kulttuuripiiriin, jossa hän on kasvanut. Hänellä tulee olla tietoa oman kulttuurinsa ja kielensä piirteistä, jotta hän voi verrata niitä vastaaviin suomalaisiin piirteisiin. Opiskelijan tulee tutustua oman äidinkielensä ja kulttuuripiirinsä kirjallisuuteen ja kulttuuriperinteeseen, niin että hän voi kiinnostua kirjallisuudesta ja muista taiteista omalla äidinkielellään.

- * *Keskeinen sisältö on oman kielen ja kulttuuriperinnön erityispiirteiden tunteminen.*

Opiskelijan tulee tuntea oman äidinkiелensä rakennetta ja oikeakielisyyttä ja osata kielensä puheilmaisun eri vivahteita. Hänen tulee tottua myös vertaamaan kielensä perusteita suomen/ruotsin kieleen. Hänen on käytettävä suullista ja kirjallista äidinkielen taitoaan aktiivisesti. Opiskelijan on tunnettava äidinkiелensä käyttömahdollisuuksia ja sen vaihtelua omalla kielialueellaan ja totuttava vertaamaan äidinkiелensä kielenkäyttötilanteita suomalaisiin.

* *Keskeinen sisältö on äidinkielen suullinen ilmaisukyky ja kirjoitustaito mahdollisuuksien mukaan eri tarkoituksissa.*

Opiskelijan on osattava viestiä omalla äidinkiellellään opiskelemansa alan kysymyksistä. Hänellä tulee olla valmiudet kehittää tarvittaessa ammattitaitoaan omalla kielellään, niin että hän pystyy toimimaan oman kulttuurinsa parissa vastaavassa ammatissa. Opiskelijan on pystyttävä hankkimaan lisätietoja eri välineistä myös omalla kielellään ja vertailemaan kriittisesti eri lähteitä.

* *Keskeinen sisältö on opiskelijan opiskeleman alan keskeisten käsitteiden tunteminen omalla äidinkiellellä.*

Arviointi, tyydyttävä (T1)

Opiskelijan on

- tunnettava oman kielensä ja kulttuurinsa tärkeimpiä piirteitä ja kulttuurisia juuriaan
- osattava ilmaista itseään suullisesti kulttuuripiirinsä yhteisössä tavallisimmissa kielenkäyttötilanteissa
- osattava käyttää ammattiin liittyviä keskeisiä käsitteitä, niin että hänellä on valmiudet kehittää ammatillista osaamistaan omalla äidinkiellellään.

3.1.1.6 ÄIDINKIELI, SUOMI/RUOTSI TOISENA KIELENÄ

Tavoitteet ja keskeiset sisällöt, kiitettävä taso

Opiskelijan on ymmärrettävä suomen-/ruotsinkielisen suullisen viestinnän keskeiset sisällöt ja kyettävä seuraamaan vaivattomasti opinnoissa käsiteltävää asiaa sekä kyettävä osallistumaan työskentelyyn. Hänen tulee ymmärtää kirjallisen oppimateriaalin keskeiset sisällöt ja pystyä käyttämään niitä opinnoissa etenemiseen. Hänen tulee tutustua kirjallisuuteen ja erilaisiin tekstilajeihin suomeksi/ruotsiksi ja mahdollisuuksien mukaan äidinkiellellään saadakseen niistä virikkeitä ja elämyksiä. Hänen tulee olla selvillä suomalaisen kulttuurin yleisimmistä sanattoman viestinnän keinoista, tunnistaa suomen/ruotsin kielen eri tilanteisiin liittyvää ja sosiaalista vaihtelua sekä osattava käyttää eri viestintätilanteisiin ja tekstilajeihin sopivia kielellisiä keinoja. Hänen on pystyttävä osallistumaan sosiaaliseen kanssakäymiseen sekä perehdyttävä harrastuksiin ja osattava seurata itseään ja ammattiaan koskevaa yhteiskunnallista keskustelua lehdistöstä ja muista tiedotusvälineistä.

- * *Keskeinen sisältö on suullisen ja kirjallisen viestinnän ydinasioiden ymmärtäminen.*

Opiskelijan on kyettävä käyttämään kieltä arkielämän tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti. Hänen tulee tunnistaa keskeiset, merkitykseen vaikuttavat suomen/ruotsin kielen ääntämisen erityispiirteet ja tuntea suomen/ruotsin kielen intonaatiota. Hänen on totuttava tuottamaan erilaista kirjallista materiaalia ja opittava muotoilemaan ajatuksiinsa ymmärrettävästi suomeksi/ruotsiksi myös kirjallisessa muodossa. Hänen on tuotettava rohkeasti erilaisia tekstejä, opittava ammatissaan tarpeellisten tekstien käyttö ja selviydyttävä keskeisestä asiointikirjoituksesta. Opiskelijan on tunnettava suomen/ruotsin kielen keskeisiä rakenteita ja osattava käyttää kieltä rohkeasti suullisesti ja kirjallisesti. Hänen on tunnistettava suomen/ruotsin kielen vaikeampien rakenteiden merkitykset asiayhteydessä. Hänen on tunnettava suomen/ruotsin kielen oikeinkirjoitusjärjestelmän perusteet. Hänen tulee tottua tarkastelemaan äidinkieltä ja suomen/ruotsin kielen eroja ja yhtäläisyyksiä.

- * *Keskeinen sisältö on suomen/ruotsin kielen perusrakenteiden tunteminen ja käyttö ja ymmärrettävän viestin tuottaminen suullisesti ja kirjallisesti.*

Opiskelijan tulee osata puhuttua ja kirjoitettua suomen/ruotsin yleiskieltä sekä hallita opiskelemansa alan ammattikieltä, niin että hän voi osallistua tasaveroisesti, aktiivisesti ja itsenäisesti koulutukseen, harjoittaa ammatiaan sekä kehittää itseään ja toimia yhteiskunnan jäsenenä.

Opiskelijan on tunnettava opiskelemansa alan ammattisanasto ja sanontatavat. Hänen on ymmärrettävä sekä suullisesti että kirjallisesti opiskelemallaan alalla tarvittavia työskentely- ja käyttöohjeita sekä ymmärrettävä alansa työturvamääräykset. Hänen tulee osata ilmaista ammattialansa keskeiset asiat ymmärrettävästi suomen/ruotsin kielellä sekä suullisesti että kirjallisesti ja mahdollisuuksien mukaan myös äidinkiellään. Opiskelijan tulee osata käyttää kieltä viestintätilanteen mukaan työyhteisössään ja asiakaspalvelussa ja tietää, miten suomalaiset ilmaisevat kohteliaisuutta. Hänen on tunnettava suomalaisen työkuulttuurin keskeiset piirteet ja osattava toimia niiden mukaisesti. Hänen tulee voida suomen/ruotsin kielen taitojensa avulla syventää ammatti-identiteettiään ja ammattiyhteyttä.

- * *Keskeinen sisältö on opiskelijan opiskeleman alan hyvä kielenkäyttö.*

Opiskelijan on ymmärrettävä äidinkielen ja kaksikielisyyden merkitys. Hänen tulee tuntea omat juurensa ja arvostaa omaa kulttuuriaan sekä käyttää rohkeasti äidinkieltään ja kehittää näin itsetuntoaan ja identiteettiään. Hänen on tunnettava suomalaisen yhteiskunnan keskeiset toimintatavat ja tutustuttava suomalaiseen kulttuuriin. Hänen on tutustuttava suomen/ruotsin kielellä yhteiskunnallisiin oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa. Hänen tulee ymmärtää kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja kulttuuristen ristiriitojen syitä sekä käsitellä niitä rakentavasti. Hänen tulee suhtautua kunnioittavasti ja suvaitsevaisesti erilaisiin ihmisiin ja näkemyksiin sekä kyetä pohtimaan erilaisia näkökulmia rohkeasti ja kriittisesti.

- * *Keskeinen sisältö on kielen ja kulttuurin merkityksen tunteminen ja kulttuurinen vuorovaikutus.*

Opiskelijan on osattava työskennellä vastuullisesti sekä yksin että ryhmässä. Hänen on osattava hakea tietoa eri lähteistä, käyttää sanakirjoja ja tehdä muistiinpanoja itsenäisesti sekä käyttää kirjallista ja tietoverkoissa olevaa aineistoa kielitaitonsa kehittämiseksi ja opintojensa edistämiseksi. Hänen tulee harjaantua kriittiseen ajatteluun. Hänen on pystyttävä käyttämään suomen/ruotsin kieltä tarkoituksenmukaisten oppimisstrategioiden omaksumiseen.

- * *Keskeinen sisältö on hyvien opiskelutaitojen omaksuminen ja elinikäinen oppiminen.*

Arviointi, tyydyttävä (T1)

Opiskelijan on

- ymmärrettävä suomen-/ruotsinkielisen suullisen viestinnän keskeisin sisältö niin, että hän selviytyy tavallisissa kielenkäyttötilanteissa opinnoissa ja opiskelemaansa alan työssä
- ymmärrettävä opintoihin, työhön ja ammattiin sekä yhteiskunnalliseen elämään liittyvän kirjallisen materiaalin keskeisin sisältö
- osattava käyttää suomen/ruotsin kielen keskeisimpiä rakenteita sekä opiskelemaansa alan keskeistä ammattisanastoa, niin että hän osaa ymmärrettävästi ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti työssä ja ammattiin liittyvissä kysymyksissä
- suoriuduttava ohjattuna kirjallisista tehtävistä
- osattava kysyä neuvoa ongelmatilanteissa
- osattava ohjattuna arvioida kielitaitonsa kehittymistä ja asettaa tavoitteita sen kehittymiselle
- tunnettava suomalaisia tapoja ja työkulttuuria ja ymmärrettävä kulttuuristen erojen syitä, niin että hän pystyy toimimaan monikulttuurisissa työryhmissä ja yhteisöissä
- osattava ohjattuna työskennellä itsenäisesti ja hakea ryhmässä tietoa eri tietolähteistä
- osattava kansalaisena toimia ja ilmaista itseään suomen/ruotsin kielellä.